

Recep DEMİR
AREM Başkan Yardımcısı

TEBLİGAT KANUNUNA GÖRE YAPILACAK TEBLİGATLARDA MUHTARLARIN İŞLEVİ

GİRİŞ

Yargı mercileri, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmî şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak tüm tebligat işlemleri 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (Yönetmelik)¹ hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır. Kanun ve Yönetmelik'in tebligatın muhatabına en kısa zamanda ulaşması, konuyla ilgili olan kişilerin bilgilendirilmesi ve bu hususların belgeye bağlanması amacını taşıdığı göz önüne alındığında ilgili düzenlemelerin ayrıntılı bir şekilde uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

7201 sayılı Kanun'da muhtarlara, *muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi; tebliğ imkansızlığı ve tebliğden imtina, imza edemeyecek durumda olmak ve ilan tebligata ilişkin düzenlemelerde yer verilmiştir.* Bu çalışmamızda tebligat yapılması sürecinde muhtarların işlevlerine değinilecektir.

MUHATABIN MUVAKKATEN BAŞKA YERE GİTMESİ

Muhatabın geçici olarak başka yere gitmesi hususu 7201 sayılı Kanunun 20. Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 29. maddesinde düzenlenmiştir.

Tebligat Kanunu'nun "Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi" başlıklı 20. maddesi hükmüne göre; 13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı şahıslar (*Hükmi şahısların memur ve müstahdemleri, kıta kumandanı ve müessese amiri, aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçiler, Belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra*

edenlerin aynı yerdeki daimi memur veya müstahdemleri ile meslek veya sanatını evinde icra edenlerin memur ve müstahdemlerinden biri bulunmadığı takdirde aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçileri, Otel, hastane, fabrika ve mektep gibi yerlerde o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amiri) kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğini belirtirlerse; keyfiyet ve beyanda bulunanın adı ve soyadı tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyan yapan tarafından imzalanır ve tebliğ memuru tebliğ evrakını bu kişilere verir. Bu kişiler tebliğ evrakını kabule mecburdurlar. Kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka bir yere gittiğini belirten kimse, beyanını imzadan imtina ederse, tebliğ eden bu beyanı şerh ve imza eder. Bu durumda ve tebliğ evrakının kabulden çekinme hâlinde tebligat, 21 inci maddeye göre yapılır.

1 Resmî Gazete Tarih ve Sayısı:
25.01.2012/28184

Bu maddeye göre yapılacak tebligatlarda tebliğ, tebliğ evrakının 13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı kişilere verildiği tarihte veya ihbarname kapıya yapıştırılmışsa bu tarihten itibaren on beş gün sonra yapılmış sayılır.

Söz konusu düzenleme uyarınca, tüzel kişilerin memur ve müstahdemleri, kıta komutanı ve kurum amiri, nöbetçi amiri veya subayı, meslek veya sanatını icra edenlerin aynı yerde sürekli olarak çalışan memur veya müstahdemleri, Otel, hastane, fabrika ve okul gibi yerlerin o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amiri tebliğ yapılacak olanın geçici olarak başka yere gittiğini belirtmeleri durumunda tebliğ memuru, muhatabın hangi sebeple adresten geçici olarak ayrıldığını, beyanda bulunanın adı ve soyadı ile sıfatını tebliğ tutanağına yazmak suretiyle tebliğ tutanağını beyanda bulunana imzalatıp tebliğ edilecek evrakı beyanda bulunana verecektir. Yasa uyarınca bu kişiler, tebliğ evrakını kabule mecburdurlar. İlgili kişilerin tebliğ tutanağını imzalayıp evrakı aldıkları tarihte tebliğ yapılmış sayılacaktır. Ancak bu kişilerin beyanlarını imzadan kaçınmaları ve tebliğ evrakını kabul etmemeleri durumunda- çoğunlukla rastlanılan bir durum- tebliğ memuru bu hususu tutanağına yazıp imzalayarak tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti üyesinden birine ya da kolluk amir veya memurlarına imza karşılığında teslim edip ve teslim ettiği kişinin adresini içeren ihbarnameyi gösterilen adresin kapısına yapıştırılacaktır. Bu durumda ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihten itibaren on beş gün sonra yapılmış sayılacaktır.

TEBLİĞ İMKANSIZLIĞI VE TEBELLÜĞDEN İMTİNA

Tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden imtina hususu 7201 sayılı Kanu-

nu'nun 21., Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in "Muhatabın adreste bulunmaması, ölmesi veya adresinden sürekli olarak ayrılması halinde yapılacak işlem" başlığı altında 30. maddesi ile "Tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden kaçınma ile adres kayıt sistemindeki adreste bulunmama halinde yapılacak işlem" başlıklı 31. maddesinde düzenlenmiştir.

Tebligat Kanunu'nun "*Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi*" başlıklı 21. maddesi hükmüne göre; kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veya hut zabıta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır. Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veya hut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır. Muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurları yukarıdaki fıkralar uyarınca kendilerine teslim edilen evrakı kabule mecburdurlar.

Söz konusu düzenleme uyarınca; adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine meşruhat verilerek çıkarılan tebligatlar hariç olmak üzere, muhatap veya muhatap adına tebliğ yapılabilecek olanlardan hiçbiri gösterilen adreste sürekli olarak bulunmazsa, tebliğ memurunun, adreste bulunmama sebebini bilmesi muhtemel komşu, yönetici, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti veya meclisi üyeleri, kolluk amir ve memurlarından araştırarak beyanlarını tebliğ mazbatasına yazıp imzalatması, imzadan çekinmiş olmaları halinde bu durumu yazarak imzalaması gerekecektir. Tebligatta muhatabın adreste bulunmama sebebini gösterilmemesi ve en yakın komşusuna haber verildiğine dair herhangi bir bilgiye yer verilmemesi durumu, yapılan tebliğ işleminin usulsüz olmasına yol açacaktır (Yargıtay 7. Ceza Dairesi 2021/8691 E., 2021/17238 K.)²

Tebliğ memuru;

- Muhatap veya muhatap adına tebligat yapılabilecek kişiler, o adreste buldukları halde hiçbirinin tebliğ anında gösterilen adreste mevcut olmamaları,
- Muhatap ya da kendilerine tebligat yapılabilecek kişilerin tebellüğden kaçınması,
- Muhatap, gösterilen adreste hiç oturmamış veya bu adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi tebligatın, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine bu husus meşruhat verilerek çıkarılması,

hallerinden biri gerçekleştiği takdirde tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti veya meclisi üyesinden birine ya da kolluk amir veya memuruna imza karşılığında teslim edecektir.

2 <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.html> (06/04/2022)

Tebliğ memuru, Yönetmelik'in ek-1'de yer alan (2) numaralı örneğe uygun olarak düzenlenen ihbarnamayı (Tebliğat Haber Kağıdı) gösterilen adresteki kapıya yapıştırır. Ayrıca Muhatap veya muhatap adına tebligat yapılabilecek kişilerin, o adreste buldukları halde hiçbirinin tebliğ anında gösterilen adreste mevcut olmamaları halinin gerçekleşmesi durumunda tebliğ memuru, tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirecektir.

Muhatap, gösterilen adreste hiç oturmamış veya bu adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi tebligatın, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine bu husus meşruhat verilerek çıkarılması halinde yapılacak tebligatlarında tebliğ memurunca, 30 uncu maddeye göre; adreste bulunmama sebebini bilmesi muhtemel komşu, yönetici, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti veya meclisi üyeleri, kolluk amir ve memurlarından herhangi bir araştırma yapılmayacaktır.

Muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurları 7201 sayılı Kanun'un 20 ve 21. maddesi hükümleri uyarınca kendilerine teslim edilen evrakı kabule mecburdurlar. Yalnız ilgili kişilerin kendilerine bırakılan tebligatları ilgisine ulaştırma yükümlülüğü bulunmamaktadır.

İMZA EDEMEYECEK DURUMDA OLMAK

Kendisine tebliğ yapılacak kişi, imza atacak kadar yazı bilmez veya diğer sebeplerle imza atamayacak durumda bulunursa okuryazar komşulardan bir kimse, okuryazar bir komşu bulunmaz veya bulunan komşu imzadan kaçınırsa tebliğ memurunun daveti üzerine gelecek olan o

mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti ya da meclisi üyelerinden birisi yahut bir kolluk görevlisi huzurunda;

a) Kendisine tebliğ yapılan kişinin sol elinin başparmağı, sol elinin baş parmağı yoksa aynı elinin diğer bir parmağı, sol eli yoksa sağ elinin baş parmağı, bu da yoksa diğer parmaklarından biri bastırılır.

b) Tebliğ yapılacak kişinin iki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

c) Tebliğ mazbatasında hangi elin hangi parmağının bastırıldığı ve sebebi, tebliğ yapılacak kişinin iki eli de yoksa evrakın kendisine verildiği ve huzurunda tebligat yapılan şahsın kimliği yazılarak hazır bulunan şahsa da imzalatılmak suretiyle tebligat yapılır (7201 SK md. 24, Yön. md. 37).

Tebliğin Kanun ve Yönetmelik'te belirtildiği şekilde usulüne uygun olarak yapılmalıdır. Şekil şartlarında herhangi bir eksiklik tebliğin yapılmamış olması sonucu doğurur. Tebliğin usulüne aykırı yapılmış olması halinde, muhatabın tebliği öğrendiğinin ve bunun tarihinin iddia ve ispatı mümkün değildir.

İLANEN TEBLİGAT

Adresi meçhul olanlara tebligat ilanen yapılır. 7201 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca kendisine tebligat yapılamayan tebliğ memuru tarafından adresi tespit edilemeyen, adres kayıt sisteminde de yerleşim yeri adresi bulunmayan kişinin adresinin tespiti için tebligatı çıkaran merci tarafından adres araştırması yapılır. Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verilmek suretiyle tespit edilecektir. Tebligatı çıkaran merci, muhatabın adresini öncelikle resmî veya özel kurum ve

dairelerden, bunlardan sonuç alınmadığı takdirde kolluk vasıtasıyla araştırabilir ve tespit ettirebilir. Yapılan araştırmalara rağmen muhatabın adresinin tespit edilememesi halinde adres meçhul sayılır. Adresi meçhul olanlara tebligat ilanen yapılır. İlânen tebligat, bu maddedeki usuller izlendikten sonra başvurulacak son çaredir (7201 SK md. 28, Yön. md. 49).

SONUÇ

7201 sayılı Kanun'da muhtarlara, muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi; tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden imtina; imza edemeyecek durumda olmak ve ilanen tebligata ilişkin düzenlemelerde yer verilmiştir. İlanen tebligata ilişkin düzenleme hariç muhtar veya ihtiyar heyeti üyesinden birine ya da kolluk amir veya memurlarına da yer verilmiş olsa da uygulamada söz konusu düzenlemelere göre yapılan tebligat işlemleri çoğunlukla muhtarlıklar üzerinden yürütülmektedir. Bu nedenle muhtarlıkların tebligat sürecinden göz ardı edilemeyecek önemde bir fonksiyonu bulunmaktadır. Muhtarlar gerekli şartlar oluştuğunda kendilerine teslim edilmek istenen tebligatları almak ve bunların muhafazası hususunda gerekli özeni göstermek zorundadırlar. Aksi durumda "kamu görevini aksatma" iddiası ile karşı karşıya kalabilirler ve sonuçta 7201 sayılı Kanun'un "Kanunu tatbik ile mükellef olanların işleyecekleri suçlar" başlıklı 52. maddesi; "Bu Kanunun tatbikinde vazifeli bulunan memur ve hizmetliler ile mahalle, köy muhtar ve ihtiyar heyeti ve meclisi azaları işledikleri suçlar ile kendilerine karşı işlenen suçlardan dolayı, Türk Ceza Kanununun kamu görevlisine ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır..." hükmü uyarınca cezai bir yaptırımla karşılaşılabirler.